

הבו דאגה וטיפול נאותים לפרה ולוולדותיה

גיחים עליה בהתמדה על מנת להבחין בעוד מועד בהמלטה המתקרבת.
6. עם תחילת ההמלטה, אנו משגיחים על הפרה ללא הפסק על מנת לוודא שההמלטה אמנם מתקדמת באורח נורמאלי.
אם היא אינה ממליטה תוך 4-2 שעות (לגבי פרות מבוגרות) או 6-10 שעות (לגבי מבכירות), יש לבדוקה, לוודא מהו מקור הקושי, ואף לעזור להן במידת הצורך.

לאחר ההמלטה

1. הגש לפרה לאחר המלטה מים פושרים לשתייה ככל שתחפוץ.
2. ארוחתה הראשונה תהא מורכבת מדייסת שיבולת-שועל וסובין חמה.
3. ככל שיקצר הזמן בין ההמלטה ושיבה לתפריט המזון המלא, כן תפחת סכנת הקאטור-סיס. החזר אותה בהדרגה למנת המזון המלאה. אין כנראה כל קשר בין נפוחות העטין לבין החזרה מיידית לתפריט מלא לאחר ההמלטה.
4. מיד לאחר ההמלטה, חטא את חבל הטבור בתמיסת יוד או באבקת חיטוי. אמצעי זה מסייע למניעת אילוחים בטבור. ודא שהוולד יינק מעטין נקי תוך שעה לאחר היוולדו.
5. השאר את הוולד במחיצת אמו משך 72 השעות הראשונות, כך שיהנה מכל הקולוסטרום המופרש מעטין האם. יוצאים מן הכלל יחידים מבחינה זו הם מקרי קדחת חלב או מחלות עטין. אם מרחיקים את הוולד מוקדם מדי יש לדאוג ולהגמיעו קולוסטרום מבקבוק בעל פיטמה. הגר שת תערוכת העגלות המיוחדת (Calf manna) מתחילה סמוך לאחר ההמלטה.
6. אם הכל כתקנו, מועברת הפרה לעדר החולבות חמישה ימים לאחר ההמלטה. את המבכירות יש לאמן תמיד לתהליך החליבה קודם שתעבירן אל עדר החולבות הכללי. נקה וחטא את תא ההמלטה לקראת הפרה הבאה.
7. אנו נוהגים להעביר מבכירות אל תא ההמלטה בשלב מוקדם יותר מאשר לגבי פרות. למען תתרגלנה לסביבתן החדשה. המלטתן של

כד בבד עם גידול העגלות במשקי החלב של קרניישן, פותחו במשקנו שיטות בדוקות לטיפול בבהמות ולהנהלת המשק בכללו. כל פרט שבי שיטות הללו עמד במבחן „הנסיון והטעיה” של 51 שנות התעסקות בייצור חלב „קרניישן” וטיפול פרות הולשטיין-פריויות טהורות-הגזע מ„פרות שמחות בחלקן”.

כל פרט ופרט שבתכנית זכה לתשומת לב מרובה. רק החיוני והחשוב נותר, וכל הבלתי חיוני והטפל נופה וסולק במרוצת השנים. כיום מושרשות שיטות הטיפול עמוק-עמוק במהלך היומיומי, ממש כמו שושלת היוחסין של בהמות הרבייה שבמשקינן.

עיקר מטרתן של שיטות הטיפול שפותחו הוא:

- א. למנוע כליל, למעשה, איבודן של בהמות רבות-ערך בעקב מחלות או פגעים אחרים.
- ב. לקיים רמת תזונה גבוהה, כך שהבהמות תנבנה את מלוא כמות החלב בהתאם למורשתן.
- ג. לשמור מכל משמר על בריאותן של הבהמות, למען יארכו ימיהן הפוריים ומלאי התור עלת.

להלן נתאר כיצד נוהגים אנו בעדרינו לגבי ארבעת השלבים המכריעים בחייה של הפרה.

ההכנה להמלטה

1. יש לספק לפרה אפשרות תנועה חופשית מדי יום ביומו בתקופה שלפני ההמלטה, למען לקיימה במצב גופני טוב.
2. על הפרה להיות בעלת מבנה מוצק ומלא, אולם לא שמנה. אם היא שמנה יתר על המידה, נשקפת לה סכנת הקאטורסיס (אצאטונאמיה).
3. משך כשבועיים לפני ההמלטה הגש לפרה מספוא גס משובח שתאכל ממנו כאוות נפשה. הגבל במידה ניכרת את מנת המזון המרוכז המוגשת לה.
4. הפרה מועברת לעמדת המלטה נקייה ומחוטאת כ-4-5 ימים קודם מועד ההמלטה המ-שוער, על מנת שתסכין עם סביבתה החדשה.
5. עורכים תספורת לעטין ולאטמות, ומש-

המידה, הן תפתחנה עטינים גדולים מלאי רקמה שומנית.

9. חסן את העגלות נגד הפלה בגיל של 4-8 חדשים.

מניעת צרות

1. את מקרי הקאטוסיס אפשר לצמצם על-ידי שהפרות תהיינה בעלות גוף מוצק ומלא לקראת ההמלטה. מצב גופני כזה מאפשר גם להעבירן לתפריט רגיל ומלא תוך תקופת זמן קצרה ביותר לאחר ההמלטה.

2. פקח עיניך למען תבחין מיד בסימני קדחת החלב עם הופיעה, שסימניה הם: רגליים אחוריות תשושות, מעידה, רביצה ממושכת, הפניית הראש הצידה ואחורנית, עצירות ומראה כללי מדוכא. קדחת החלב מתלווה להמלטה. החל בטיפול מיד עם הופעת הסימנים הראשונים.

3. פרות שעטיניהן צמודים לגוף אינן גורטות כל כך להיפגע ממאסטיטיס. לפרות בעלות עטין ארוך ומתנענע נשקפת סכנה חמורה יותר מבחינה זו. מנע פגיעות בעטין תוך טיפולך בפרה. אל תאיץ בפרותיך בלכתן על משטח חלקלק.

4. בוקרים טובים הינם בעלי אופי נוח, הבנה, רחשי-כבוד ואף חיבה לכל פרה ופרה. חולב אדיש וחסר-התעניינות הינו בבחינת פותח פה לשטן ומביא פורענות על עצמו.

5. הדבר את דלקות העטין על ידי שמירה קפדנית על כללי החליבה הנכונה:

א. החזק את הציד במצב תיפעולי טוב, בוראקום תקין, פעימה נכונה, תפיחה תקינה של בטנות הגביעים ובטנות חלקות ונקיות.

ב. רחץ וחטא את העטין; בכך תגרה את הורדת החלב. השתמש בגביע הצליפים לביקורת מקרה של מאסטיטיס.

ג. השלם את החליבה משך תקופת הזמן הקצרה ביותר (3-4 דקות) והסר את הגביעים מיד עם גמר הוצאת החלב.

הטיפול בפרה

1. הוצא מן הפרה את כל חלבה עד הטיפה האחרונה, על ידי שתקפיד על כללי החליבה

מבכירות ממושכת יותר לכן אנו אף מקציבים להן זמן רב יותר קודם ההמלטה ומשגיחים עליהן ביתר הקפדה. כמו כן אנו קוצבים להן זמן רב יותר להמלטה עצמה.

הטיפול בוולד

1. השגח על השגר מקרוב למען תבחין מיד בכל מקרה של שילשול, הצטננות או מחלות אחרות, והגש להם מיד את הטיפול הדרוש בכל מקרה ומקרה.

2. מגיל של 3 ימים ועד מלאת להם חודש ימים החזק אותם בתאים נפרדים או בקבוצות הקשורות באפסרים, כדי להקל על הטיפול בהם. משך החדש הראשון, שיהיו האפסרים ארוכים כדי לאפשר להם תנועה חופשית ויחד עם זאת יימנע מגע ביניהם.

3. בגיל של חודש, העבר אותם למכלאת עגלות בה יהנו מתנועה חופשית יותר.

4. בתקופת המעבר למזון יבש, הישמר מהגרת כמויות מופרזות של חלב או תחליפי חלב. שמור על ניקיונם המוחלט של כל כלי ההאבסה וההגמעה, כגון בקבוקים ודליים, למען מנוע דריסת רגל מגורמי השילשול.

5. גדע קרני העגלות כשהן בגיל של שלושה שבועות. גיל זה הינו הנוח ביותר אף לבדיקת מציאותן של פטמות יתירות ולסילוקן.

6. העבר את העגלה למזון יבש בגיל צעיר ככל האפשר. הגדל בהדרגה את מנת תערובת העגלות המיוחדת עד שתגיע ל-0.5 ק"ג ליום, ואז עבור בהדרגה לתערובת רגילה המכילה 10% מהתערובת המיוחדת. כלל מעשי פשוט הוא להגדיל את המנה בחצי קילו תערובת לכל חודש של התקדמות בגיל. האבס שחת משוכחת. אל תגיש לעגלות כל תחמיץ בטרם הגיעו לגיל של 4 חדשים.

7. מקיימים את העגלות על הזנה באיבוס עד הגיען לגיל של שנה. שיטה זו מונעת התנגעותן בטפילי מעיים ושאר מיני מחלות שמקורם בחלקות מרעה נגועות.

8. משך תקופת הגדילה, קיים רמת תזונה כזו שתשמור על מצבה הגופני הטוב של העגלה. אם מניחים לעגלות מגודלות להשמין יתר על

את גבוהות התנובה בכל כמות התערובת שהן מסוגלות לבלוע.

6. הנהג רעייה מחזורית למען הפק את התועלת המאקסימאלית מן המרעה. הפרות גושר מות לרווחה ונהנות ביותר בהיכנסן לחלקה טרייה. גבוהות התנובה צריכות לאכול כמות עשבי מרעה אשר תפסק הן את מנת קיומן והן את כל הדרוש להן לשם ייצור מלוא תנובת החלב.

7. הדבר את הזבובים, הן ברפת והן על גוף הבהמות, למען קיים רמת תנובה גבוהה.

קאנט מאמסון

הבוקר האחראי במשקי החלב

של קארניישן

(מתוך פארמרס דייג'סט, מאי 62—)

הערת המביא לדפוס:

"ימצאו ודאי קוראים שיתמהו: 'מה ענין מצאה המערכת בפרסום הוראות הידועות לכל דרך?' אכן אלה הן הוראות ועצות אלמנטאריות ביותר שמשגשים אותן באוזני כל טירון, אלא שמתחילים לזלזל בהן ככל שה'נסיון' וה'וותק' של הטירון מתרבים ועולים, עד שמתעלמים מהן כליל.

כל מי ששמע על הישגי 'קארניישן' ודאי משער שבעלי עדר זה והמטפלים מסתייעים באמצעים ובטייפולים שהם בבחינת סוד כמוס, או מחוץ לגדר הטבע. עם קריאת רשימה זו יווכחו איפוא מעריצי עדר קארניישן שגם 'קוסמים' אלה הקפידו על המצוות הפשוטות והידועות לכל למען הגיע להישגים המפורסמים.

הנכונה. לוח זמנים בלתי סדיר לגבי החליבה סופו שיביא צרות עליך.

2. האבס לפרה קצת פחות מספוא מכפי שהוא מסוגלת לחסל. כל פרה אוכלת במידה שונה במקצת. לעולם אל תגיש לה יותר תערובת מכפי שתוכל לחסל תוך זמן קצר. אם תיאבונה לקוי, צמצם את מנת התערובת שלה.

3. מספוא גס מאיכות משובחת הנו המפתח להזנתה התקינה של הפרה. אם תוגש לה שחת טובה היא תאכל כמויות גדולות יותר מן התערובת הטעימה המוגשת לה. פרות מרוצות, שמצב רוחן טוב, הינן בעלות תיאבון טוב יותר. הזנחה וגסות רוח מצד המטפלים פוגמים בצריכת המזון ובייצור החלב כאחד. הגש את השחת הטובה בכמויות קטנות ועל ידי כך תביא את פרותיך לידי אכילת כמויות גדולות יותר ממנה. שחת שכבר היתה נתונה ל'טיפולן' של הפרות לעולם לא תהא טעימה כשחת טרייה.

4. מלא את כרסן של פרותיך בשחת ובתערובת בטרם תוציאן למרעה האביבי; על ידי כך תמנע מקרי התנפחות.

5. אנו מעדיפים להגיש כמויות כל שהן של שחת לכל הפרות הנמצאות במרעה. על ידי כך שומרים אנו על רמת תזונה גבוהה גם כאשר המרעה אינו מאיכות משובחת ביותר. פרות שבמרעה אביבי אינן צורכות כמויות כה גדולות של תערובת, ובכל זאת מנסים אנו להאכיל

כדורי קובאלט מגבירים את ההתפתחות

בניסויים שנערכו באוניברסיטת מיסורי (ארה"ב) מצאו שהעליה במשקלם של עגלי מרבק והגדלה ב-185 גרם ביום בעקב הלעטתם בכדורי קובאלט. הניסויים נערכו בעגלים מגזע הרפורד ובבני כלאיים הרפורד x אנגוס שמשקלם הממוצע בתחילת הניסוי היה כ-360 ק"ג. הם הולקו ל-4 קבוצות. מנת המזון של כל עגל היתה: תירס גרוס כרגיל, 5 ק"ג תחמיץ תירס וכ- $\frac{3}{4}$ ק"ג תוספת חלבונת. מחצית העגלים שבכל קבוצה הולעטה כדורי קובאלט. חלק מהעגלים קיבל גם תוספת של תכשירי זרחן ואשלגן וקמח אספסת.

כל העגלים שקיבלו קובאלט, עלייתם במשקל הגוף היתה גדולה מזו שבקבוצות ההיקש (קבוצות הביקורת). תוספות תכשירי הזרחן, האשלגן וקמח האספסת, כל אחת לחוד או בצירופים שונים, לא הביאה כל עליה שהיא במשקל, בכושר נצילות המזון או בשיפור טיב הבשר.

למניעת תפיחות הכרם

מומחים לבקר חלב מהאוניברסיטה בלויזיאנה (ארה"ב) מצאו שהלעטת תערובת של תכשירים אנטי-ביוטיים עשויה לשמש אמצעי מגן בפני תפיחות הכרם. ד"ר תומפסון סיפר שהצליחו להפחית את מקרי התפיחות ב-75% כשהגישו לפרות תוספת מזון שהכילה תערובת של אנטיביוטיקה בצירוף דלהלן: 40 מ"ג אריטרומיצין, 70 מ"ג פאניצילין, 70 מ"ג טילוצין ו-70 מ"ג סטראפטומיצין.